

GENEALOGIAI FÜZETEK

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Megjelenik két havonként.	Szerkesztik: SÁNDOR IMRE és SEBESTYÉN JÓZSEF	SZERKESZTŐSÉG: Wesselényi Miklós-utca 7. szám KIADÓHIVATAL: Mikó-utca 2.
---	--	--

Magyar-bajor államczímer.

A müncheni Nationalmuseum 44. számú termének egyik falát, minket magyarokat közelebből érdeklő gobelin takarja. A 3 m. magas, 6 m. hosszú faliszőnyeg Ottó bajor herczegnek magyar királylává történt koronázását ábrázolja.

Minthogy a kérdéses teremben Károly-Tódor választófejedem idejéből (1777—1799.) származó tárgyak vannak felállítva, a gobelin keletkezési idejét is erre a korra kell helyeznünk. A faliszőnyeg jobboldali szegélyének közepén névjelzést találunk. C. T. [Carl-Theodor], ami az időkorra vonatkozó meghatározásunkat még bizonyosabbá teszi. Ez a monogramm a mellékelt hasonmáson is világosan kivehető.

A gobelin alsószegélyének közepén barokk-rámába foglalt feliratot találunk: „*Otho Bavariae dux per episcopos et proceres Hungariae in regem Hungariorum Albae Regalis solemniter inauguratur. 1314.*” Mindjárt hozzáfűzhetjük, hogy a feltüntetett évszám hibás, mert tudvalevőleg Benedek veszprémi és Antal csanádi püspök 1305 decz. 6-án tették Ottó bajor herczeg fejére a magyar szent koronát. A felirat szerkesztőjének tévedése anynyival is inkább feltűnő, mivel a jelzett időben Ottó már nem is volt életben. († 1312 szept. 9.)

Ottó a magyar koronához mint Árpád-házi ivadék tartott jogigényt. Unokája volt IV. Béla magyar királynak. Édesatyja, *Henrik* bajor herczeg körülbelől 1250-ben¹ vette nőül szövetségeseinek, IV. Béla magyar királynak ijabb leányát, *Erzsébetet*. Daczára, hogy e házasságból 10 gyermek született, a fiág már 1340-ben kihalt.

Ottó, a legidősebb fiu 1261 február 11-én született. 1276-ban, tehát alig 15 éves korában nőül vette habsburgi Rudolf leányát, Katalint. Ez azonban 7 évi házasság után özvegyen hagyta. 1290-ben atyja halála után követte őt Alsó-Bajorország trónján.

¹ Az újabb genealogiai munkák általában 1244-re helyezik e házasságkötést. Helyesen jegyzi meg azonban *Dr. Wertner Mór* Az Árpádok családi története 484. lapján, hogy ezen időpont igen korai, hiszen Henrik csak 1235-ben született, a mondott időben tehát mindössze 9 éves volt.

Az Árpád-ház kihaltával főuraink közül mindazok, akik az Anjou-párthoz nem csatlakoztak, őt, mint az Árpádok legközelebbi rokonát szemelték ki a magyar trónra, s neki a koronát fel is ajánlották. Ő azonban — nem bízva erejében — azt nem fogadta el. Ekkor fordultak főuraink az Árpádokkal távolabbi rokonságban álló Venczel cseh királyhoz. Venczel hason nevű fiát ajánlotta a magyar trónra, kit is a hozzáküldött fényes szövetség behozott az országba és Székesfehérvárott 1301 aug. 27-én nagy pompával megkoronáztatott. Ekkor azonban már volt az országnak koronázott királya, mert a hatalmas Bonifáczius pápa pártfogoltja: Károly-Róbert hadsereg élén az országba nyomult s Esztergomban — bár nem a szent koronával — magát Gergely választott érsek által megkoronáztatta.

A két király között áldatlan versengés fejlődött ki, s ennek nyomán pusztító harcok voltak napirenden. Bonifáczius pápa pártfogoltja érdekében felszólította Albert római királyt, hogy legyen Károly segítségére. Ez készségesen tett eleget a felszólításnak s haddal vonult Venczel ellen. A hadjárat ugyan békekötéssel végződött, de Venczel ebben lemondott Magyarországról s a koronát és koronázási jelvényeket átadta Ottó bajor hercegnek. Ottó most már, főleg a Németújvári grófok tanácsára, elfogadta a koronát és sietve jött be hazánkba. Párthivei akadálytalanul kísérelték Székesfehérvárra, ahol, mint már fentebb is említém, koronáztatása 1305 decz. 6-án ment végbe. Ezt a jeletet ábrázolja a müncheni gobelin. Magyar vonatkozásánál fogva sok érdekességet tár ugyan elénk, de ezuttal a kép egyetlen alakjával kívánok foglalkozni.

A gobelin jobsarkában egy tipikus magyar urat látunk. Jobbjában Magyarország zászlóját tartja, balját magyar-bajor címeres pajzsos nyugtatja. Ruházata XVI. századbéli magyar viselet. Bőredőkben aláomló, sujtásos, apró ékköves boglárókkal ellátott vörös palástszerű köpeny, Zrínyi gallérral. Közvetlenül a gallér alatt keresztalakú gyémántcsattal van összefűzve. A palást alatt térdén jóval alól érő sárgaszínű hosszú törökös-dolmány. Balszárnya végig zsinorozott, a jobb szárnyon ennek megfelelően apró boglárók. A dolmány ujjai a csuklónál felvannak hasítva és tenyérrnyi szélességben visszahajtvá. A hasítás mentén apró boglárók. A dolmányt széles, aranyfonatú öv szorítja a vitéz derekára. Erről szijjon lóg a gömbölyű markolatú pallós. A dolmány félrelibbenő szárnya alól sárgaszínű, testhezálló nadrág tűnik elő, melyre térdén alól pánczél labszárvédők feszülnek.

A vitéz arca borotvált, hosszú bajusszal. Haja rövidre nyírva. csak homlokánál van egy nagyobb csombók. Élesmetszésű szemek és sas orr teszik az arcot karakterisztikussá.

Jobbjában, amint már előbb is említém, Magyarország

zászlóját tartja. A fehér szövet felső peremén keskeny sávban vörös-fehér-zöld tricolor vonul végig és arany-vörös rojban nyer befejezést. A szövet széles fehér mezejében díszlik vörös színnel festett apostoli keresztünk. A zászló torna-lándzsára van erősítve, melyet a vitéz maga előtt tart.

Minket legközelebről érdekel a nehézkes barrok címerpajzs. Az alól elkeskenyedő pajzsot alól-felül barrok-kagylók díszítik. Peremén accantus levelek. Ezekben belül abroncsba foglalva a négyelt címer. Ennek első és harmadik mezejében Magyarország címerét látjuk, a mezőket tekintve fordított sorrendben. Ugyanis az első *ezüst* mezőben hármás zöldhalmon, *vörös* kettőskereszt. A harmadik mező vörössel és fehérrel hétszer vágott.

A második mezőben látjuk a bajor államcímert: az ezüsttel és kékkel rutázott pajzsrészt. A negyedik mező Pfaltz címerét mutatja: fekete mezőben vörös-koronás aranyoroszlán. E két utóbbi mezőt egy pajzsba foglalva, díszes kivitelben láthatjuk Siebmacher Bajorországról szóló kötetének címlapján.

A címerfestő szándéka eléggé világos. Ezzel a címerrel akarta megjelölni a kort, amelyben a gobelinbeli jelenet lejátszott. Mintegy ezzel kívánta pótolni mindazon hiányokat, amelyeket e kép korhűség tekintetében hátrahagy.

A magyar címer pajzsmezőinek elrendezése kétségkívül hibás, de ezen nincs csodálni való. Államcímertünk használatában sok volt az ingadozás, nagyon későre gondoskodtunk szabályos meghatározásáról. Mai formájában való állandó használata, úgy szólva csak Mária Terézia idejétől emelkedett kizárólagos érvényre. De még azután is több esetben tétetett vita tárgyává, hogy a két mező közül melyiket illeti az elsőbbség.

Ez a bizonytalanság az 1872-ik évi országgyűlés címerbizottságának véleményében is kifejezésre jut: „országos címerünkben az első, vagyis jobboldali hely a kettős keresztet illetné meg.”²

Ha már az arra leghivatottabb fórum is ingadozva meri kimondani véleményét, nincs jogunk az idegen művésztől rossz néven venni, hogy a pajzsmezők elrendezésében hibát követ el.

Súlyosabb beszámítás alá esik, hogy az első mező mázait fölcserélte és hogy kettős keresztünk kiegészítő részét, a koronát mellőzte. E két tévedésének egybevetésébe az a gyanút merítem, hogy II. Mátyás királyunk idejét megelőző érméről vette mintáját.

Tudvalevőleg az első mezőnek helyesen: vörösben zöld hármás halom aranykoronás középső kúpjára állított ezüst apostoli keresztet kellett volna ábrázolni.

A két ország címerének egyesítésére vonatkozólag megjegyzem, hogy ez vegyesházbeli királyaink alatt szokásos volt.

² Századok 1872. 187.

Igy egyesítette államczímerünk alkotórészeivel Zsigmond a brandenburgi sást, a cseh oroszlánt; V. László és I. Mátyás a cseh oszlánt, Albert a morva sást és az osztrák polyát; I. Ulászló a lengyel sást és a litván lovast stb.³

Jelen esetben bátran megkövetelhetjük volna, hogy a magyarországczímer az első és második mezőben nyerjen elhelyezést. A hét vágás a bajorcímer fölött föltétlenül elsőbbséget igényel. A festőművész eljárására mentséget keresve, az általános szokásban vélem azt megtalálni. Hiszen már Gerle Herold címerkönyvében ehhez hasonlóan látjuk Nagy Lajos magyar- és lengyel király címerét egyesítve. Itt a harmadik mezőben jutott a vörösben zöld halmon álló kettős-kereszt (itt is korona nélkül). A második a lengyel sas és a negyedik mezőbe Dalmácia három, aranykoronás oroszlán feje.⁴

Közelebbi példát említve ilyen módon egyesítette Bethlen Gábor is királyi pecsétjén az, 1. és 3. mezőben Magyarország, a 2. és 4. mezőben pedig Erdély címerét.⁵

Korhúség tekintetében e fáliszőnyeggel szemben igényeket támasztani nem lehet. A XIV. század első éveiben lefolyt jelenetekként állítja elének, mintha abban a rokokó világ alakjai szerepelnének. Kivételt csak ép az ismertetett alakkal tesz. Itt már fáradtságot vett magának, hogy a régi magyar viseletet tanulmányozza. Régi mintákat keresett, s a korában már rég felejtett XVI. századbéli divatot állítja elének. Múltányolom jóindulatu szándékát, csak ép azt veszem zokon, hogy ennek a deli XVI. századbéli magyar vitéznek barokk-pajzsot adott a kezébe. Itt már erőt vett rajta a megszokotthoz való ragaszkodás. A jelmez miatt volt bátorsága visszanyulni a múltba, de ebbeli jószándékát heraldikai ismeretek már nem kísérték.

Sándor Imre.

Báró Apor Péter Lusur Mundija.

Fordította: Szász Ferencz.

(Hatodik közlemény.)

Bánffi Margit, Béli Kelemen felesége s losonczi Bánffi Boldizsár leánya vérén való rokonok.

A törzs Bánffi Boldizsár, kinek felesége Patóczi Borbára. Nekik öt leányuk volt. Az első Anna, előbb Mindszenti Benedek hitvese s tőle való leánya, Krisztina, férjezett Csáki István grófné, — de elhalt. E Bánffi Annának fia is volt, Mindszenti Gábor, ennek meg a leányát, Erzsébetet, Kapi Gábor vette el, kinek fiai: Gábor, János és György; leányai pedig: Kapi Erzsébet és Krisztina.

Gábor jezsuita lett s mint szentéletű és nagy tudományu férfi halt el.

³ Turul XV. 165. — ⁴ Turul XXII. 7. — ⁵ Turul XV. 167.

Jánosnak a fia szintén János, leánya meg Kapi Teréz, altorjai Apor Lázár felesége, hanem ezeknek maradváit már leírtam másutt.

Az idősb Kapi Gábornak Erzsébet leánya, először Bethlen Eleknek volt a felesége, másodszor pedig iklódi Toldalagi Jánosnak s ettől való fia: György. Ez a Kapi Erzsébet harmadszor Jabroczi Gáborhoz ment feleségül, kinek a fia szintén Gábor. Kapi Krisztina előbb Pető István grófnak volt a felesége, ezután pedig Nagyszombatban Klarissza apáca lett és úgy halt el.

Az említett Bánffi Anna másodszor Vesselényi Boldizsárhoz ment férjhez s e házasságból való leánya Katalin, báró Kornis Ferencznek lett a hitvese. — Ennek leánya Kornis Katalin, a fennebb magasztalt báró Haller János felesége. Ezek fiai: István és József. Ez a József elhalt, Istvánnak a fiai azonban: Gábor, János és László grófok.

Gábor fiai Károlyi Klára grófnőtől, a kegyelmes Károlyi Sándor grófnak, a több czímmel ékes lovassági tábornoknak leányától: István, László, Gábor és Sándor; leányai pedig: Juli és Czeecil.

László fia Bethlen Katalin grófnőtől, Bethlen Sámuel gróf leányától: Pál; leánya meg Borbára.

Az előbbi idősb Haller Istvánnak két leánya volt. Az egyik Borbára, ki először Csáki István grófhhoz ment férjhez, hanem e férjétől egy gyermeke sem született. Másodszor kászoni Bornemisza János báró, erdélyi magyar kancellárius és kir. guberniumi tanácsos vette el s gyermekeik; János, Pál és Károly.

Ennek a Haller Istvánnak második leánya Katalin volt s Csáki Zsigmondhoz ment feleségül; tőle való leányai: Borbára és Katalin.

Hanem az előbb említett Haller Jánosnak is voltak leányai, nevezetesen: az első Krisztina, Petki Jánosnak, a ma is élő s fennebb maradváival együtt tárgyalt Petki Dávid gróf apjának a felesége. Második leánya Haller Éva; Ez klarissza apáca lett és szentélet hírében halt meg Pozsonyban. Ennek az idősb Haller Jánosnak harmadik leánya, Anna, kit váradi Gyulai László vett el; maradváikról fennebb már eleget írtam.

Vesselényi Katalinról is volt már szó. Az ő második leánya Anna, báró Perényi Gáborné; a harmadik pedig Krisztina, Perényi Ferencz báró hitvese.

Kornis Ferencz bárónak e Vesselényi Katától való fia báró Kornis Gáspár; ennek fia Csáki Mária grófnőtől, az idősb Csáki István gróf, magyarországi kir. kuriai bíró leányától: gróf Kornis Zsigmond, Erdély kegyelmes gubernátora, ki előbb erdélyi magyar kancellárius, ezt megelőzőleg pedig erdélyi követségi tanácsos volt. Báró Kornis Ferencznek és Vesselényi Katalinnak második

fia gróf Kornis István; ez előbb erdélyi követségi tanácsos, aztán Küküllővármegye főispánja, majd az erdélyi Fejérmegye főispánja; utoljára pedig a kir. gubernium titkos tanácsosa s egyúttal az ország főkomiszáriusa volt.

A kegyelmes gubernátor fiai Kornis Ferencz és Zsigmond grófok valának; leánya pedig Zsuzsika, ki gróf Lázár Lászlóhoz ment férjhez; ennek fia Antal.

Kornis István gróf fiát szintén Antalnak hívták, leányait meg: Évának és Krisztinának.

A fennebbi báró Kornis Gáspárnak leányai ezek voltak: Krisztina Szent Orsolya szüz lett Pozsonyban; a második Anna, mélcás Haller György báró, erdélyi kir. gubernium tanácsosának a felesége. — Ennek fiai: Ferencz, Pál és György; leányai meg ugyane báró Haller Györgynek: Éva, Udvarhelyszék főkirálybírójának, mélcás rátóti Gyulaffi László gróf uram hitvese; a második Haller Borbára, nemzetes kövesdi Boér József uram hitestársa; róla azonban előbb már szólottam.

Ugyancsak e báró Kornis Gáspárnak a harmadik leánya Margit volt, mélcás szárhegyi Lázár Ferenczné, kinek fia Antal, amint már fennebb láttuk, elhalt.

A törzs Bánffi Boldizsárnak második leányát Margitnak hívták. Ez először Bethlen Györgyhez ment feleségül s tőle való leánya Krisztina, Horvát Györgyné, kinek fia Zsigmond; ennek meg leánya Krisztina férjezett Balog Zsigmondné. E Horvát Zsigmondnak második leánya Katalin; Alsó Jánosnak a felesége.

Bánffi Margit aztán másodszor uzoni Béli Kelemenhez ment férjhez s ettől az urától való első leánya: Katalin, Keresztesi Ferencz társa, kinek fia, Sámuel, ezé meg Ferencz, hanem ezek mind elhaltak. A szóban levő Keresztesi Ferencznek azonban voltak leányai is, még pedig: az első leánya Zsuzsanna Szilvási Péterné; ennek fia János, a Jánosé Szilvási Boldizsár, ki feleségül Bethlen Mihály gróf leányát, Borbárát vette el.

Keresztesi Ferencznek második leánya Anna Maksai Mihályné, akinek, amint fennebb láttuk, három férje volt.

Ugyane Keresztesi Ferencznek harmadik leánya Erzsébet Nádudvari Istvánné. Ennek fiai: Gábor, Miklós és István; leánya meg Margit.

Különben a Béli Kelemen és Bánffi Margittól eredő családjáról lehet találni feljegyzést fennebb is és majd utóbb is az Apor-ház rokonsága közben.

A szóban levő Bánffi Boldizsárnak harmadik leánya Huszár Istvánné volt, kinek nagyobbik fia szintén István, de ez mindkét ágon kihalt; leányát Margitnak hívták s előbb Toldalagi Mihálynak volt a felesége. E férjétől való fiai: János és Mihály. Másodszor aztán Matskási Boldizsárhoz ment férjhez.

Az imént említett Huszár Istvánnak második fia: Huszár Mátyás, ennek meg leánya Borbára, előbb Torma Györgynek a hitvese. Ezek fiai: Sámuel, István és György; első lányuk meg Éva. Ezt az Évát zágoni Mikes Pál vette el s az ő fiuk Kelemen, ki most Rákóczi Ferenczcel számkivetésben van. Torma Éva másodsor kövesdi Boér Ferenczhez, nemes Kraszna vármegye alispánjához és Somlyó vármegye főkapitányához ment férjhez; ennek fia Boér József, ki, amint fennebb láttuk, Haller Borbárát vette el.

Az előbbi Torma Györgynek és Huszár Borbárának második leányát szintén Borbárának hívták s l. b. Haller Istvánhoz ment férjhez, ki az erdélyi kir. gubernium tanácsosa, a rendek elnöke s Torda vármegye főispánja volt.

Ennek fiai Torma Borbárától: Haller János és László grófok. Haller Istvánnak nagyobbik leánya Borbára, amint említettem már, először gróf Csáki Istvánnak volt a felesége, másodsor meg kászoni Bornemissza János báróhoz ment. A második leány Katalin volt s amint szintén mondtam, gróf Csáki Zsigmond vette el.

Huszár Borbára aztán, első férje, Torma György meghalván, másodsor hidvégi Nemes Jánoshoz ment, kinek méltóságáról másutt láthatni; fiai amint előbb láttuk: Domokos és Mátyás.

Huszár Mátyásnak azonban volt egy másik leánya is, Margit. Ezt Veres Mihály vette el s fölevaló leánya, Borbára, előbb Szeredai Péterné,¹ kinek fiai: István és Mihály. Veres Borbára másodsor Apor István grófhhoz ment férjhez s neki első felesége volt. Apor Istvánnak ugyanis három felesége volt: az első Veres Borbára; második Csintalan Zsofi, kitől a négy éves korában elhalt László fia született; a harmadik pedig Farkas Zsuzsika, de ez gyermektelen halt meg.

Bánffi Boldizsárnak negyedik leánya előbb Alia Farkasné volt, kinek fia Sámuel, ennek meg leánya Alia Mária, Kemény Simon felesége, de mindkét ágon kihalt.

Ötödik leánya Bánffi Boldizsárnak először Borsovai Zsigmondnak volt a hitvese; ennek leánya Erzsébet, Sükösd Györgyné, ki másodsor Petki Farkashoz ment; azonban ez is kihalt mindkét ágon.

Ez az ötödik leánya Bánffi Boldizsárnak másodsor Szikszai Györgyhöz ment feleségül, kinek leánya, Zsófia Tordai János hitestársa. Ezek fia Tordai Zsigmond, ennek meg leánya Kata férjezett Vitéz Ferenczné. Vitéz Ferencz fia András, Andrásé meg Vitéz György, ki Korda Zsuzsikát vette feleségül.

Vitéz Ferencznek volt még több leánya is, de az én előadásomhoz a többiek közül csak Klára tartozik, Kapi Jánosné.

---

¹ Így a helyes! Az előző fejezetben (90. lap) a keresztnevek felvannak cserélve.

Az 5 fiuk Kapi János, lányuk meg Kapi Teréz, altorjai Apor Lázárnak a felesége; ezeknek azonban maradékairól másutt szólottam.

Végül még Szikszai György fia, Szikszai³ Zsigmond, ezé meg György. Az első Szikszai György leánya Zsuzsika, előbb Váradi Zsigmondnak a hitestársa. É Szikszai Zsuzsikát másodsor Szalánczi László vette el s fiuk csapói Szalánczi István volt.

Torda vármegyei iustra 1677-ből.

(Második és befejező közlemény.)

Ex processu inferioris comitatus Thordensis.

Kemény Jánosné fejedelem asszony ő nga lovasai abs., Toroczkai Máté uram eq. 4, idősbik Toroczkai Péter uram eq. 5, Toroczkai István u. eq. 5, Toroczkai Mátyás u. eq. 5, kisebb Toroczkai Péter u. eq. 2, Vér György u. eq. Felvinczi Zsigmond u. eq. 2, Szoboszlai János u. eq. 1, Jobbágy András u. eq. 1, Nikodi László u. eq. 1, Balintfi Zsigmond u. hadat gyűjt, Dersei István u. eq. 1, Jo Mihály u. eq. 1, viceispán, Nemes Péter u. eq. 1, Szeghalmi András u. eq. udvari szolga, Szabó Gergely u. huszti porkoláb, Bánházi Pál u. eq., Trauzner Simon u. eq. abs., Trauzner Boldizsár u. eq. abs., Ferenczi János u. eq. 1, Pápai Zsigmond u. eq. 1, Egri János u. eq., Teremi András eq. 1, perceptor Somlion, Belényesi Szabó István eq. 1.

Fejérvári Kerekes Péter eq. szolga, Kollia András eq. 1, Békési András veivel együtt laknak, egy lovast állítsanak; Tarsoly Gergely eq. exemptioja urunktól, Buzás Tamás eq. 1, Tarsoly Péter eq. abs., Jenei Sámuel eq. szolga, Kis Miklós eq. 1, Vida István eq. 1, Csegezi János eq. 1, Jobbágy Péter eq. 1, Apáti Sámuel eq. 1, F. Bányai Mátyás Deák eq. szolga, Szilágyi Sámuel eq. 1, Biró Gergely eq. 1, Török Pál eq. 1, Komjatszegli Péter eq. 1. Komjatszegli Mihály eq. 1, Komjatszegli András eq. 1, Sz. Királyi Ferencz eq. 1, Szilvasi Imre eq. 1, Székely Márton eq. 1, Molnár János eq. szablyája is nincsen, Nagy Gáspár eq. 1, Barátosi Mihály eq. 1, szolgabíró.

Péter Deák eq. 1, szolgabíró; Csatari Ferencz eq. 1, szolgabíró; Komjatszegli Mátyás eq. 1, szolgabíró; Sükösd Miklós eq. 1, szolgabíró; Sós István eq. 1, Görgeny Mózes eq. 1, Zelizi András eq. 1, Szindi János eq. 1, egyháziá, Vallancz András eq. 1, Szinai András Kováts eq. 1, beteg; Hunyadi Péter somliai hadnagy, Zalány Bálint eq. 1, Lakatos Márton eq. 1, Harsányi János Deák eq. abs., Kába Péter eq. 1, Kába János eq. 1, Kuk Miklós eq. 1, Zudra György eq. 1, Kakuczi János eq. abs., Nyerges

BCU Cluj / C. I. B. Cluj / Biblioteca Universitară Cluj

István gyalog mustrál, Turi Kádár Mihály eq. 1, Török Gergely eq. 1, Lippai András Szentmihályfalvi eq. 1, Nagy Ézaiás eq. szolgál, Békési János eq. 1.

Váradi Szabó Mihály eq. 1, Csipe György eq. 1, Gombkötő István eq. abs., Borbély Mihály eq. 1, Tordai Sámuel eq. 1, Csapai Pál egyháziú eq. 1, Pál István eq. 1, Szekeli Mihály eq. abs., Szekeli Zsigmond eq. 1, Nemezyártó János eq. 1, Szőlősi Miklós gyalog, rossz készüléttel; Sárdi Mihály eq. 1, Kerekes Varga István eq. 1, Kádár Mihály eq. 1, kopiátlan; Csáki Sándor eq. 1, kopiátlan; Haidu Márton eq. 1, Jenei Miklós tömlöcztartó, Makai Gergely eq. 1, Makai György eq. 1, Szilágyi János eq. 1, Horváth Lőrincz eq. 1, Lakatos Miklós eq. 1, Horváth Mihály eq. 1, kopiátlan; Haidu György gyalog, Mezei György gyalog.

Szilágyi Lőrincz eq. 1, kopiátlan; Vargyasi Mihály Kováts eq. 1, kopiátlan; Dunai Mátyás eq. 1, kopiátlan; Moldován Mihály eq. 1, Halász Mihály eq. 1, Kerekes Bálint gyalog, Szilágyi András gyalog, rossz készüléttel; Haidu János abs., Veresmarti Mihály eq. 1, kopiátlan; Laskai Mihály eq. 1, kopiátlan. Nagy László eq. 1, kopiátlan, Kuti János gyalog, Törös János eq. 1, Kováts István abs., Fodor György eq. 1, Görögh Tivadar eq. 1, Rosonberki János eq. 1, Gombási István eq. 1, Cséghi Miklós eq. 1, Szép Mihály eq. 1, kopiátlan; Drincz Márton eq. 1, Fekete Mihály Kováts eq. 1, Érseki Szabó András eq. 1, Solliom Márton eq. 1, causa notar. örökös jobbágya feleségének; Váradj Lakatos István eq. 1.

Gombos Ferencz hadnagy, Tordai Mihály eq. abs., Kövendj Mihály eq. 1, Nagy Miklós eq. 1, kopiátlan; Szép Tamás eq. 1, Makai György gyalog, rossz készüléttel; Kisfaludj Mihály eq. 1, K. Baczon János eq. 1, Kereszturi István eq. 1, Vallancz István beteg, Kis Gergely eq. 1, Sánta Szabó János eq. 1, kopiátlan; Csonka Miklós gyalog, rossz készüléttel; Tordai István eq. abs., eöreggh Szilágyi Mihály eq. 1. Pipa István eq. 1, rossz készüléttel, lóval, kopiátlan, csak paraszt embernek való; Török Mihály eq. 1, Sárközi György eq. 1, Szabó Tamás eq. 1, Kettős Görögh Miklós eq. 1, Vásárhelyi Mihály Deák eq. 1, kopiátlan; Balla Jakab eq. 1, Ácz Kováts István eq. 1, Pálfi Gáspár Kováts eq. 1, Barrabás Pál eq. 1.

Körösi Szabó János eq. 1, Nagy Mihály szolgál, N. Baczon János szolgál, Csizmadia Német János eq. 1, kopiátlan; Kerekes Márton debilis, Tot István szolgál, Kerekes György eq. 1, Sarkadj Mihály Kováts eq. 1, Lengyel János az sóvágó nézni abs., Lippai János eq. 1, Debreczeni Márton eq. 1, Szabó Márton eq. 1, Bene Miklós eq. 1, Nagy István eq. 1, Farkas Miklós eq. 1, Balogh Zsigmond eq. 1, Zambori János eq. 1, Iszkába Péter eq. 1, Venter András eq. 1, Jakab Mihály eq. 1, Csanádj Péter eq. 1, János Pop eq. 1, Daha Márton eq. 1.

Egerbegy. Both Boldizsár eq. 1, Bakó János bíró, Nagy Péter eq. 1, Balla Mátyás eq. 1, Lőrinczi Mihály eq. 1, Balla Miklós eq. 1. Butyasoczki Mihály eq. 1, Péter Márton eq. 1. Tolvaj György eq. 1, kopiátlan; Harsányi N. György eq. 1, Bakó István eq. 1, Lőrinczi György eq. 1, Lőrinczi Ferencz eq. 1, Csép Miklós eq. 1, Barta István eq. 1, kopiátlan; Biró György eq. 1, Kádár János eq. 1, Kis János eq. 1, egyházfíu, abs.; Némethi György eq. 1, Bakó Dániel eq. 1, Peter György beteg, Keresztesi György gyalog, rossz készüllettel; Nagy Mihály eq. 1, Koncz István abs., Barabás György eq. 1.

Kis Márton gyalog, Fábján István eq. 1, Nagy András eq. 1, Rácz Ferencz abs., Varga Mihály gyalog, Jánosi Mihály eq. 1, Szász Márton abs.. Csorvási Mihály eq. 1, Kerekes Péter eq. 1. Bartos Mátyás eq. 1, Karsai Péter eq. 1, Lengyel Mátyás eq. 1, Barta István, eq. 1, Nyitrai Mihály eq. 1, Kozák András gyalog, Barabás Péter gyalog, Ferenczi György gyalog, Jó István gyalog, Jó Mihály gyalog, Tot János m.-bányai, gyalog, Tőkés Márton gyalog, Vásárhelyi István gyalog.

Gyéres. Jenei János eq. 1, Magyarai Péter eq. 1, Teremi István szolga, Kis György beteg, Lippaj János eq. 1, Kovács András eq. 1, Nagy György eq. 1, Kis Miklós eq. 1, Szarka Miklós eq. 1, kopiátlan; Kis Mihály eq. 1, Szabó István eq. 1, Rosenberki György eq. 1, Albissi Csomóss Lázár eq. 1, Szegedi István eq. 1, Orjás László eq. 1, Jenei György eq. 1, Nagy Márton eq. 1, Pap Péter eq. 1, Boczárdj Miklós eq. 1.

Keresztur. Sükösd Mihály eq. 1, Incze István eq. 1, kopiátlan; Nagy György eq. 1, kopiátlan; Jakab István eq. 1, Horváth István eq. 1, kopiátlan, rossz készüllettel; Horvát György abs., Horváth Péter eq. 1, Szántai András eq. 1, kopiátlan, Kállai Zsigmond eq. 1, rossz készüllettel; Kovács Péter eq. 1. Szabó Péter eq. 1, Bernad Mihály eq. 1, kopiátlan, Barta István eq. 1, Ferenczi Mihály eq. 1, kopiátlan.

Lóna. Szabados János szolga, Drátán Simon eq. 1.

Tóhát. Vida János eq. 1.

Komjászeg. Komjászeghi György debilis, Bencze János eq. 1.

Detreh. Beldi Simon eq. 1.

Czikud. Gyrbó Péter eq. 1.

(Eredetije keskeny 2 r. alakban a széki gr. Teleki nemzetség marosvásárhelyi levéltárában 966. sz. alatt.)

Ifj. Biás István.

Adattár.

14.

Osdolai Kún Gergely meghívja testvérét a Barcsay Drusiánával tartandó lakodalmára.

Algyógy, 1643 januárus 8.

Generose dominè et frater observandissime.

Servitiorum meorum paratissiman semper commendationem.

Sok jókkal, jó egészséggel, jó, szerencsés, boldog, hosszú élettel ez jelen való új esztendőnek is kívánatos kezdetivel és végezetivel, hogy megáldja Isten kegyelmedet tiszta szívből (!) kívánom.

Az mindenható Istennek bölcs rendelése és parancsolatja s az keresztyén anyaszentegyháznak is régi megrögzött szent szokása szerint, jó akaró uraim s atyámfiai tetszéséből jedzettem volt el magamnak az elmúlt napokban jövő házas társaságra az tekintetes és nagyságos Barcsay Sigmund uram ő nagysága nagyobbik hajadon leányát, tekintetes és nemzetes Barcsay Drusianna asszont. Menyegzői lakodalmunknak napját pedig az urral ő nagyságával egyező értelemből rendeltük ez jelen való 1643. esztendőben következő februáriusnak 25. napját, az úrnak ő nagyságának aranyi várában celebraltani. Kegyelmedet azért mint jóakaró uramat s atyámfiat bizodalmason kérem, hogy az megnevezett napnak előtte egy nappal, úgymint 24 Februarii al-gyógyi házamnál, délután három óraker jelen lenni ne nehezeltelje, hogy az kegyelmed böcsületes jelenlétivel ebbeli tisztességes állapotomnak örvendetes napja ékesíttessék meg és hogy mehesünk is Istennek kegyelmességiből másnap az megnevezett helyre és napra, jó idein tíz órakerre, mely kegyelmed ebbeli hozzám való megmútatandó jóakaróját teljes életemben, minden időbeli kész szolgálattal megiszolgálni igyekezem, jó és kedves választ várván kegyelmedtől. In reliquis g. v. d. quam diutissime felicitissimeque una in suis charissimis volere sincero pectore precor. Datum in Al Gyogy die 8 Januarij. Anno galutis 1643.

Generose dominationis vestrae frata addictissimus servire paratissimus.

Gregorius Kun de Osdola mp.

Czím: Generoso domino Nicolas Kun de Osdola, domino et fratri charissimo atque observandissimo.

(Eredetije egy íven, szakadozottan, a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában. Teleki Sándor-féle oszt. 1229. sz. a.)

ifj Blás István.

15.

**Apafi Mihály erdélyi fejedelem Rhédei Ferencz fiának
elhunyta fölött részvétét fejezi ki.**

Segesvár, 1663 május 7.

Illustrissime Domine Comes,

Nobis benevole!

Kegyelmed levelét elvöttük, melyből nem kicsiny szomorúsággal olvastuk gróf uram halálát, mely kegyelmeteknek minémű kimondhatatlan keserűségére lehet egyellen fioknak kegyelmetektől ilyen megélemedett állapotban való megválása, akárki általláthatja, de az jó Istennek úgy tetszett s úgy is kellett lenni és ő felsége akaratjának teljesedni; kívánjuk, Isten kegyelmed szomorú szívét vigasztalja. Azonban fejedelmi hivatásunknak kelletvén megfelelnünk, bocsátottuk oda ez levelünk megadó, meghitt szolgánkat, vitélő Gyulai István hívünköt, ki által bizonyos dologról szóval izentünk kegyelmeteknek, intvén azon, ne difficultálja meghallani és ez megromlott hazához való szeretetiért intimationknak helyt adni, mely cselekedetivel kegyelmed, mind keresztyénségének és ez hazához való szereteinek felel meg s mi is kegyelmesen agnoscaljuk kegyelmedtül, hogyha ez hazára következhető romlásnak távoztatására jó alkalmatosságot elkövet.

Ezekután Isten szent lelkének általa vigasztalja kegyelmed szomorú szívét és tartsa meg sokáig jó egészségben. Datum in civitate nostra, Segesvár, die 7. May 1663.

Illustrissimae dominationis vestrae benevolus,

Apafi mpr.

Czím: Illustrissimo domino comiti Francisco Redei de Kis-Rede, perpetuus ac supremo comiti comitatus Maramarosiensis etc domino nobis benevole.

(Eredetije egy íven a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában, miss. oszt. 1038. sz. a.)

Ifj. Biás István.

16.

**Apafi Mihály erdélyi fejedelem Rhédei László temetésén
Rhédei Ferenczczel képviselteti magát.**

Alvincz melletti tábor, 1663 július 2.

Illustrissime Domine Comes,

Nobis benevole!

Kegyelmednek két rendbéli leveleit vöttük, melyeknek egyikében Istenben elnyugott *gróf Rédei László* uram hideg tetemének

földben való eltakarításának napján, hogy megjelenjünk, kívánja kegyelmed; másokban pedig, hogy az kik hiveink közül oda el akarnának menni, abban ellent ne tartanánk. Isten oltalmazzon bennünket attúl, valakik akarnak elmenni, attúl nem hogy tilal maznók, sőt magunk is jelenlétünkkel kívánnók szegény gróf uram utolsó tisztségét díszesíteni; De az mostani alkalmatosság és táborozás azt nem engedvén meg, böcsületes hivünket nemzetes erdőszentgyörgyi Rédei Ferencz uramot bocsátottuk oda magunk képünkben. Isten vígasztalja kegyelmed szomorú szívét és tartsa meg sokáig jó egészségben. Datum in castris nostris ad campum Alvincz positis 2. Julij, 1663.

Apafi mpr.

Czím: Illustrissimo domino comiti Francisco Redei de Kis-Rede, comitatus Maramarosiensis perpetus, ac supremo comiti etc. domino nobis benevole.

(Eredetiye egy íven a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában, miss. oszt. 1038. sz. a.)

Ifj. Biás István.

17.

Jánosfalvi nemes Vas Márton özvegye Ilyés Kata, alsó Vas András özvegye Orsik és fiai István és Mihály; jánosfalvi Mezei Lukácssal egy Városfalván levő székely örökség felett kiegyeznek.

Jánosfalva, 1666 május 16.

Mű ez ide alább megirt dologban körül fogott birák, ugyanint Udvarhelyszéken *Jánosfalván* lakó nagyobb *Lőrinczi* László, *Goró* János kissebbik és *Vas* István, nobiles, adjuk tudtára mindeneknek, akiknek illik levelünknek rendiben, hogy in anno praesenti 1666. die 16 Maji jövének előnkbe, ugy mint körül fogott birák eleiben, egy részről ezen székben és faluban lakó *Vas* Márton relictája *Ilyés* Kata és ugyan ezen nevezett székben és faluban lakó kissebb *Vas* András relictája Orsik, fiaival Istvánnal és Mihállal együtt nobiles és tőnek mi előttünk ilyen alkalmat és végezést, mely végezés lőn *Jánosfalván* a schola-mester házánál.

Mivel a megnevezett Udvarhelyszékben *Városfalván* lévén egy darab öröksége, hozzátartozandókkal együtt *Jánosfalván* lakó alsó *Vas* Andrásnak, anyjának kissebb *Vas* Mártonnéval és hugával *Vas* Margittal együtt, mely örökségnek vicinusa ab una nemes *Kénosi* Pál uram öröksége, másfelől ugyan ott lakó *Zoltán* András árvái örökségei; mely örökségnek felét mind künn s benn valókkal együtt adta volt fenn megirt *Vas* András Udvarhelyszékben, *Jánosfalvi Mezei* Lukácsnak a *lőfő rendek közé való*

állításáért, fl. 40; a másik felét pedig feljebb megírt Vas Margit urának, Mezei Lukácsnak hozzávaló szeretetiből testálta volt bizonyos summáig pro fl. 30; a mely mindkét részről való dologról bizonyos compositiojok is extal. A mely megnevezett örökségnek, mi előttünk körülfogott bírák előtt feljebb megírt Mezei Lukács mindazokkal az hozzátartozandókkal együtt, melyeket perrel, költéssel hozott örökséghez, tudniillik földet, erdőt, mezőt, Istenes keresztyéni indulatjából bocsátá meg felét, fenn megírt Vas Mártonnénak s unokáinak Vas Istvánnak és Vas Mihálynak és alsó Vas András relictájának Orsiknak, a benn való helynek pedig a Zoltán András öröksége felől való felét. A másik felében pedig az örökségnek mind kinn s benn valóokban, mi előttünk körülfogott bírák előtt, feljebb megírt Vas Mártonné unokáival Vas Istvánnal és Vas Mihállyal és kisebb Vas Andrásnéval a fenn megnevezett Mezei Lukácsot megörökítették, kezében hagyván örökösön az egész jószágért való summájáig, kötéséig és fáradtságáig. Tartozék pedig nevezett Vas Mártonné unokáival Vas Istvánnal és Vas Mihállyal és alsó Vas Mártonné relictája minden háborgatók ellen contradikálni és az örökségnek tehetségek szerint megoltalmazni fenn megírt Mezei Lukácsot.

Hogyha pedig semmi úton meg nem oltalmazhatnák s a jószágnak uraságában nem hagyhatnák Mezei Lukácsot, még se mehessen idegennek, vérnek a jószág, hanem letévén az egész jószágért kötött summáját, fáradtságát és költését fenn megírt Vas Mártonné avagy unokái Vas István és Vas Mihály és alsó Vas Andrásné fenn megírt Mezei Lukácsnak, mennyen kezekben az örökség.

Ezen dolognak pedig megállására mi fenn megírt körül fogott bírák vetettünk a két részről való személyek közli negyven forint summa köteleit, úgy, hogy ez levélnek erejével a megálló fél a meg nem álló félen igazat vehessen.

Mi fenn megírt s nevezett bírák ezeket fide nostra mediante íratván, pecsétünkkel megerősítettük.

Datum anno, die locoque supra notatis. Judices, qui supra.
Correcta per eosdem.

(Eredetiye Udvarhelymegye levéltárában.)

Dr. Vass Miklós.

18.

Daczó Gergelyné, Donáth Kata temetési meghívója.

Harangláb, 1671 január 30.

Szomorú állapotom szerént való szolgálatomat ajánlom ke-

gyelmednek, mint uramnak. Isten minden jókkal megáldja s minden szomorúságtól oltalmazza kegyelmedet kedveseivel, kívánom.

Ádám atyánknak esetiért Istennek ő szent felségének az egész emberi nemzetségre kiterjedt síralmas, de igen igaz ítéletéből kimondott sententiaja szerént, minden ez világra született embernek az szomorú halált meg kellett venni. Az én édes, kedves feleségem is néhai nemzetes Donát Katha ezen sententia alá lévén vettette, sok keserves betegségi és fájdalmi után ez jelen való 1671. esztendőbeli Boldogasszony havának 30. napjára¹ virradólag éjféltájban lelkét az ő teremő Istenének megadván az halál által ez világból boldogul kimulék, nekem s árva leányomnak igen nagy keserűségünkre. Meghidegedett teteme szegény édes feleségemnek az földnek az ő anyjának való megadását kívánván jó akaró uraim s atyámfiak tetszésekből rendeltük ezen feljebb megírt esztendőbeli Bőjtelő havának kilencedik napján² itt Haranglábban nyolcz órakor reggel véghez vitetni. Kérem azért kegyelmedet, mint uramot, halandó sorsáról megemlékezvén, Istenhez való indulatjából az feljebb megírt napon, órán és helyen jelen lenni ne neheztelje, hogy az kegyelmed *az asszonnyal ő kegyelmével*³ jelenlétével szegény édes feleségemnek meghült testének földben való takarítása annál is tisztességesebben mehessen véghez. Mely kegyelmed ez iránt megmutatandó jóakaróját adja Isten örvendetes állapotban szolgálhassam meg. Ezek után Isten éltesse kegyelmedet sokáig jó egészségben és minden szomorúságtól oltalmazza. Datum in Harangláb, die 20. Januarii. Anno 1671.

Kegyelmeteknek jóakaró szolgálja

Daczó Gergely mpr.

Alól: Kun István úrnak.

Külczímzés: Tekéntetetes és nemzetes Osdolai Kun István úrnak, Küküllővármegyének főispányának, kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos táblájának assessorának, nekem bizalmas uramnak adassék.

(Eredetije féleven a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában, Teleki Sándor-féle oszt. 1261 a/1. sz. a.)

Ifj. Biás István.

¹ Január 30.

² Február 9.

³ Egykoru utólagos betoldás.

19.

Kaáli Kún István kurucz ezredes leszármazásának igazolása.

Kraszna, 1722 november 10.

Én Gálfi Susánna néhai tekintetes, nemzetes köröspataki Kálnoki Farkas uramnak özvegye adom ezen testimonialis levelemet igaz hitem szerint ez alább coramizáló személyek előtt, hogy néhai Zachariás Sigmond leányát, Zachariás Suskát káli Kún Mátyás vőtte feleségül, kinek is fia volt Kún László, Lászlónak fia mostan Dobokán lakó káli Kún István¹ uram. Kraszna, 10. Novembris 1722.

Árva Gálfi Susánna. mpr.

Coram nobis: Michaele Borbély de Kraszna, altero ordinario et jurato judicialium i. comitatus Krasznensis mpr. Stephano Szabó de Somlyó. juratus assessor comitatus Kraszna mpr.

(Eredetije a marosvásárhelyi gróf Teleki-levéltárban, gr. Földvári-osztály.)

Ifj. Biás István.

¹ A marosszéki kuruczok vitéz ezredese. Meghalt Dobokán, 1736-ban május 23. és jún. 4. között. (Földvári-oszt. iratai.)

Előző évfolyamaink az alábbi árakon rendelhető meg a kiadó-hivatalban (Mikó-utca 2. szám):

I.	évf. (1903.)	2	kor.
II.	"	1904.	8 kor.
IV.	"	1906.	6 kor.
V.	"	1907.	4 kor.
VI.	"	1908.	6 kor.
VII.	"	1909.	6 kor.
I—VII.	" (Teljes)		48 kor.

!!MEGJELENT!!

a csikszentsimoni ENDES-család levéltára. — Az 1544—1848. évekből 1110 oklevél kivonat és 12 teljes szövegű oklevél.

Részletes és kimerítő névmutatóval.

Bolti ára 5 korona, előfietőknek 4 korona.

Családtörténeti kérdézősködésekre csak előfizetőknek válaszolunk.

TARTALOM: Sándor Imre: Magyar-bajor államczimer. — Báró Apor Péter Lusius Mundija. Ford. Szász Ferencz. — Ifj. Biás István: Torдавármegyei Iustra 1677-ből. — Adattár.

Ny. Stief Jenő és Társa könyvsajtóján Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 2.